

Svar på skriftligt spörsmål SSS 146/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om uigurers rättigheter och säkerhet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 146/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Inka Hopsu /gr:

Hur tryggas uigurernas säkerhet i Finland och Europa och

vilka åtgärder vidtar Finland utrikespolitiskt för att förbättra uigurernas ställning?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Regeringen är medveten om läget gällande de mänskliga rättigheterna för uigurminoriteten som bor i det autonoma området Xinjiang. Finland har särskilt noggrant följt med situationen sedan 2017 då rapporterna om den kinesiska regeringens hårdare grepp i området började spridas. Kinas åtgärder har i betydande utsträckning också påverkat livet för uigurer bosatta i Europa och på andra håll i världen. De finska myndigheterna har underrättats om detta både via människorättsorganisationer och via personer med uiguriskt ursprung.

Det är de finska myndigheternas lagstadgade skyldighet att se till säkerheten för alla som vistas i landet. Polisen har som uppgift att trygga säkerheten för alla människor och miljön genom att på förhand förhindra olika rättskränkningar och störningar samt genom att avlägsna och utreda rättskränkningar och störningar som har inträffat.

Flyktingspionage är ett bestående fenomen som också har riktat sig mot personer med uiguriskt ursprung bosatta i Finland. Skyddspolisen och de övriga myndigheterna följer med den här verksamheten och det säkerhetshot som den utgör för de utsatta personerna och strävar efter att öka sin kunskap om fenomenet genom att sammanställa och upprätthålla en lägesbild. Det har också föreslagits att flyktingspionage ska bli straffbart och detta har utretts under ledning av justitieministeriet.

Finland har systematiskt lyft fram uigurernas situation i sin dialog med Kina. I samband med att ländernas justitieministrar möttes i februari 2018 uttryckte Finland sin allvarliga oro med anledning av informationen om att personer av uiguriskt ursprung hade internerats på omskolningsläger utan laglig grund. Under åren 2018–2019 diskuterades det flera gånger på tjänstemannanivå såväl i Helsingfors som i Peking, bland annat under politiska konsultationer mellan Finland och Kina i december 2018. Republikens president lyfte fram frågan med Kinas president Xi Jinping under sitt statsbesök i Kina i januari 2019. Finland har i sin dialog med Kina betonat universella mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, laglighetsprincipen och principerna för internationell

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 146/2020 rd

rätt. I Finlands budskap har Kina även uppmanats till samarbete inom ramen för FN:s människorättsmekanismer och i verksamheten mot terrorism har respekten för de mänskliga rättigheterna framhävts.

Finland har också systematiskt framhållit uigurernas sak i EU och inom ramen för FN. Finland har deltagit i EU-ländernas gemensamma demarsch på Kinas utrikesministerium och i EU-ländernas gemensamma brev till partisekreteraren för Xinjiang i slutet av 2018. EU-ambassadörerna har ämnat besöka Xinjiang men Kina har inte accepterat det föreslagna besöket.

Rapporten av FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering i augusti 2018 bekräftade för första gången de officiella bedömningarna av Kinas omfattande åtgärder mot uigurer. Finland har utnyttjat nationella och EU:s gemensamma anföranden i sessionerna i FN:s råd för mänskliga rättigheter i syfte att föra fram vår oro. Finland är dessutom ett av de länder som tydligt lyfte fram ärendet i den universella periodiska översynen gällande Kina i FN:s råd för mänskliga rättigheter i november 2018. Uigurernas situation har också tagits upp i FN:s råd för mänskliga rättigheter och i generalförsamlingens kommitté för mänskliga rättigheter 2018, 2019 och i mars 2020. Finland undertecknade även 22 länders gemensamma brev till ordförande för rådet för mänskliga rättigheter sommaren 2019. I brevet framfördes en vädjan om att arresteringarna av uigurer upphör och det begärdes betydelsefullt tillträde till område för FN:s representanter. I början av 2020 har Finland deltagit i EU-ländernas gemensamma demarsch vid de muslimska ländernas utrikesministerier där man också har framfört önskan om att dessa ska aktivera sig i frågan. Syftet med demarscherna har varit att öka trycket mot den kinesiska regeringen.

Regeringen betraktar även samarbetet med andra instanser, som till exempel Europaparlamentet, som viktigt i syfte att ingripa i situationen. Europaparlamentets resolution (2019/2945(RSP)) i vilken det uttrycks djup oro i fråga om det allt strängare förtrycket gentemot uigurer och andra etniska muslimska minoriteter och krävs att de kinesiska myndigheterna respekterar de grundläggande friheterna är i detta hänseende betydelsefull.

De mänskliga rättigheterna är en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Regeringen främjar respekten av globala mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen både i bilaterala relationer och som en del av EU- och det multilaterala samarbetet. Finland har redan bedrivit samarbete med Kina inom det juridiska området i över 20 år. Som en del av genomförandeplanen för samarbetet i Finlands och Kinas bilaterala partnerskap (2019) föreslog Finland ett intensivare samarbete i människorättsfrågor för Kina.

Helsingfors 24.3.2020

Utrikesminister Pekka Haavisto